

TECHNIKAI KIVETÍTÉS (2013-16)

2013. szeptember 30.

Jelen technikai kivetítés a Költségvetési Felelősségi Intézet kiadványaként, jelentős részben önkéntesek munkájával készült és – az azóta elkészült anyagok Módszertani Függelékeiben leírt eltérésektől eltekintve – a 2010 végén megszüntetett Költségvetési Tanács Titkárságán kidolgozott módszertanokra támaszkodik.

Jelen tanulmány célja kettős. Egyrészt célzat és részrehajlás nélkül bemutatja a gazdasági folyamatok és a 2013. szeptember 27-ig kihirdetett jogszabályok alapján kirajzolódó középtávú makrogazdasági és költségvetési pályát. Másrészt összehasonlítási alapul szolgálhat minden elemző és gazdasági szereplő számára a jelen parlamenti ülészakban tárgyalt törvényjavaslatok várható költségvetési hatásainak felmérésekor.

Egy szakmailag megalapozott technikai kivetítés nem tehet mást, mint hogy tényekre hagyatkozik. Ebből a szempontból ténynek számítanak a hivatalos statisztikai adatszolgáltatók (pl. KSH) adatai, illetve a Magyar Közlönyben kihirdetett jogszabályok. A bemutatott számítási eredmények ily módon nem tekinthetők előrejelzésnek, mivel tudatosan és következetesen nem számolnak jövőbeli gazdaságpolitikai döntésekkel – függetlenül attól, hogy e döntések megszületése mennyire valószínű. Miközben magunk nem tétélezünk fel jövőbeli döntéseket, nem tekinthetünk el attól, hogy a gazdasági szereplők várakozásait – és ezáltal döntéseit – jelentős mértékben befolyásolhatják a hivatalos formában még ki nem hirdetett jogszabály-változások.

A tanulmány megjelenését támogatta a Haza és Haladás Közpolitikai Alapítvány.

Tartalomjegyzék

1	Összefoglaló.....	4
2	A makrogazdasági folyamatok elemzése	5
2.1	A növekedés tényezői.....	6
2.2	Árak, bérek, kamatláb, árfolyam	6
3	A költségvetési folyamatok alakulása.....	7
3.1	Külső tételek	7
3.2	A belső tételek egyenlege	7
3.3	A kamatok és az MNB vesztesége	9
3.4	A költségvetési egyenleg és az államadósság alakulása.....	10

1 Összefoglaló

Technikai kivetítésünk szerint a kormányzati szektor hiánya mind 2013-ban, mind középtávon a 3 százalékos küszöbérték alatt marad, amennyiben nem romlik a nemzetközi gazdasági és pénzügyi környezet, nem születnek újabb, az egyenleget rontó intézkedések és a statisztikai elszámolás szempontjából kétséges ügyleteket a kormány álláspontjának megfelelően számolja el az Eurostat is. A 2013-2016 időszakban a versenyszférában belföldön foglalkoztatottak létszáma összesen mindössze 22 ezer fővel (0,6 százalék) növekszik, de a beruházások értéke a jegybanki hitelprogram hatására átmenetileg jelentősen megemelkedik. Becsléseink szerint a jegybanki Növekedési Hitelprogram a 2013-2015 évek alatt fokozatosan, összesen 1 százalékkal emeli meg a GDP szintjét. Ezen kívül a lakossági fogyasztás növekedési ütemét rövid távon átmenetileg emeli a közműdíjak újabb adminisztratív csökkentése. Az export a korábban feltételezettnél kedvezőbb külső kereslet hatására 5 százalék körüli ütemben növekszik.

A fogyasztói infláció a 2013-as 1,8 százalékos ütemről 2015-re emelkedik a 3 százalékos célszintre. A januári 10 százalékos és a májusban kihirdetett kisebb rezsiszűkítés jelentősen fékezte az inflációt. A novembertől hatályba lépő újabb 10 százalékos csökkentés további 1 százalékos csökkenést jelent az összesített árindexben, ez az jelenti, hogy korábbi előrejelzésünkhöz képest 2014-re várt 3.2-es inflációs előrejelzésünket 2.4-re módosítottuk. Ugyanakkor a kapacitás-kihasználtság rövidtávú emelkedése, és a kibocsátási rész szűkülése dezinflációs folyamatok végét vetíti előre. Ezzel konzisztensen a kamatláb 2013 végéi csökkenő, minimumát 3 százalék körül éri el, majd ismét növekedni kezd. A rövid kamatlábak csökkenése nem vonja maga után a hosszabb lejáratokon is a csökkenést. A reálárfolyam a reálkamatlábbal összhangban alakul, ezért a nominális árfolyam középtávon enyhén leértékelődik.

A hosszú távú gazdasági és költségvetési folyamatokról alkotott képünk tavaly év vége óta nem változott, továbbra is 0,5 százalék körüli növekedési ütemet látunk megalapozhatónak a termelékenységénél lassabban növekvő reálbérek és a hitelterhek csökkenése miatt ennél gyorsabban növekvő fogyasztás mellett. A versenyszférában a foglalkoztatás és a beruházás gyakorlatilag stagnál. Költségvetési számításainkban figyelembe vettük az augusztusig terjedő pénzforgalmi adatokat, a 2013. évi költségvetés szeptemberben elfogadott módosítását és az újabb hatósági közműdíj-csökkentés hatását. Az adósságkezeléssel kapcsolatban feltételeztük, hogy 3 milliárd euró értékben devizakötvény kibocsátására kerül sor még az ősz folyamán. A számításaink eredményeként adódó alappályán a költségvetési hiány 3 százalék alatt, de ahhoz nagyon közel marad, az adósságráta 80 százalék körüli szinten ragad. Ez egyrészt azt jelenti, hogy az alappályán gyakorlatilag nincs költségvetési fedezet olyan, már bejelentett intézkedésekre, mint a hús áfájának csökkentése, pedagógusok bérének további emelése, a családi adóalap-kedvezmény érvényesítése a munkavállalói járulékokkal szemben, a készpénzfelvétel ingyenessé tétele bizonyos összeghatárig, a közfoglalkoztatottak létszámának növelése 200 ezer fővel, vagy a devizahitelesek valamilyen új megsegítési formája. A 3 százalék közelében stabilizálódó hiány másik következményeként csak idő kérdése, hogy egy negatív külső, vagy belső sokk ismét a gazdasági ingadozásokat fokozó, prociklikus költségvetési politikát kényszerítsen ki.

2 A makrogazdasági folyamatok elemzése

Kivetítésünkben a gazdaság hosszabb távú trendfolyamataiból indulunk ki, a 2013. szeptember 27-ig kihirdetett jogszabályok változatlanságát feltételezve. Azt mutatjuk be, hogy milyen alappályára számíthatunk akkor, ha nem következik be változás a gazdaságpolitikában.

A külső kereslet, különösen az Euró zóna kereslete kedvezőbbé vált előző kivetítésünk óta. Ezt támasztják alá a legfrissebb beszerzési menedzser indexek és más piaci jelzőszámok. Úgy tűnik, hogy az európai periféria-országokban is inkább konszolidálódik a gazdasági helyzet, miközben a német kereslet továbbra is viszonylag erős. Ezáltal csökkent a válság hirtelen kiújulásának valószínűsége.

A pozitív reálgazdasági folyamatok mellett június óta megjelent negatív kockázat a magyar gazdaság, és benne az államadósság finanszírozása szempontjából, hogy a FED rövidesen elkezd eszközvásárlási programjának fékezését és az euró zóna jegybanki kamatlába is emelkedhet. A kettő közül bármelyik döntés hatására jelentősen emelkedhet a magyar állampapírok elvárt hozama. Az államadósság finanszírozási költségének további emelkedését fogja okozni, amikor az eszközvásárlási program leállása után a dollár kamatlába kezd el - várhatóan 2015 elejétől – emelkedni.

A magyar gazdaságpolitikai intézkedések közül a közműdíjak újabb csökkentése egyrészt növeli a lakossági fogyasztás reálszintjét, másrészt átmenetileg csökkenti az inflációt. A jegybank meghosszabbított és megnövelt Növekedési Hitelprogramja a ténylegesen folyósított új beruházási hitelek arányában ugyan megemeli a GDP szintjét, ami átmenetileg növekedési többletet okoz, de a program a hosszú távú növekedési kilátásokat és a költségvetési fenntarthatóságot nem javítja. Kivetítésünkben nem számolunk a lakossági devizahiteleket érintő újabb intézkedésekkel.

1. táblázat: A főbb makrogazdasági mutatók a technikai alappályán (éves reálváltozás, százalék*)

	2011	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
GDP	1,7	-1,7	0,4	1,6	0,6	0,5
Vásárolt fogyasztás	1,3	-1,5	0,2	0,5	0,4	0,4
Természetbeni társadalmi juttatás	-1,2	-4,9	-1,4	0,0	0,0	0,0
Közösségi fogyasztás	0,6	0,0	-0,3	0,0	0,0	0,0
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	-3,6	-3,8	1,3	4,6	3,1	1,9
Export	6,3	2,0	4,6	5,3	4,9	4,4
Import	5,0	0,1	5,7	5,2	5,8	5,4
Fogyasztói árindex	3,9	5,7	1,8	2,4	2,9	3,0
Versenyszféra bruttó reál átlagbér	1,4	1,5	2,0	0,4	0,3	0,2
Versenyszféra létszám	2,3	1,6	0,2	0,4	0,2	0,1
Nemzetgazdasági létszám	0,8	1,7	0,6	0,3	0,2	0,1
Munkanélküliségi ráta	10,9	10,9	10,6	10,6	10,7	10,7
HUF/EUR árfolyam	279,3	289,1	295,7	301,6	307,6	305,7
Három hónapos kamat	6,1	7,1	4,2	4,5	5,0	5,4

* Kivéve a munkanélküliségi ráta, a forint/euró árfolyam és a három hónapos kamat esetében, ahol a táblázat éves átlagos szintet közöl.

2.1 A növekedés tényezői

2013-ban továbbra is 0,4 százalékos körüli növekedést várunk, de 2014-ben ez átmenetileg 1,6 százalékosra gyorsul és csak fokozatosan, 2016-ra tér vissza a hosszú távú növekedési ütemhez, amit változatlanul 0,5 százalékos körüli becsülünk.

Mivel 2013-ban a versenyszférában belföldön foglalkoztatottak létszáma mindössze 0,2 százalékkal (6 ezer fő) bővül, a beruházások reálértéke pedig 0,1 százalékkal visszaesik, ezért a magánszektor teljesítményét termelési oldalról nézve a termelékenység alakulása határozza meg. Két olyan tényező érdemel említést, ami a termelékenység növekedésének irányába hat. Egyrészt a mezőgazdasági terméseredmények gyakorlatilag már biztosan a 2012-es, több esetben az öt éves átlag fölött vannak. Másrészt a kedvezőbb külső kereslet hatására növekedhet az iparban mind a tőke, mind a munkaerő kihasználtsága (pl. a decemberi gyárleállások rövidülése formájában). Természetesen az időjárás-javulás egyszerű tényező és a kapacitáskihasználtság növekedése sem járulhat hozzá egy tartósan magasabb növekedési ütemhez.

A lakossági fogyasztás elsősorban a közműdíjak adminisztratív csökkentése és a jelentős reálnyugdíj-emelés következtében 2013-ban 0,2 százalékkal növekszik, de az aktív háztartások fogyasztása csökken. A beruházások összesen 1,3 százalékos növekedése mögött a magánszektor beruházásainak stagnálása (0,1 százalékos további visszaesés) és a kormányzati beruházás – elsősorban EU-forrásokból megvalósított, a tavalyi nagyon alacsony bázishoz képest mért – erőteljes növekedése húzódik meg. A versenyszektor már eddig is rendkívül alacsony beruházásának további visszaesése egyben a nettó tőkeállomány csökkenését is jelenti. A javuló külső kereslet miatt az export reálértéke a júniusban becsült 4,2 százalékos helyett 4,6 százalékkal növekszik a 2012. évi értékhez képest.

A 2013-2016 időszakban a versenyszférában belföldön foglalkoztatottak létszáma összesen mindössze 22 ezer fővel (0,6 százalékos) növekszik, de a beruházások értéke a jegybanki hitelprogram hatására átmenetileg jelentősen megemelkedik. Becsléseink szerint a Növekedési Hitelprogram a 2013-2015 évek alatt fokozatosan, összesen 1 százalékkal emeli meg a GDP szintjét. Ezen kívül a lakossági fogyasztás növekedési ütemét átmenetileg emeli a közműdíjak újabb adminisztratív csökkentése.

A hosszú távú növekedési trendekről alkotott képünk nem változott, mivel az elmúlt hónapokban nem születtek olyan intézkedések és nem jelentek meg olyan gazdasági folyamatok, amelyek alapján elmozdulást tételezhetnénk fel a gazdaság 0,5 százalékos körüli hosszú távú növekedési üteméhez képest. A jegybanki Növekedési Hitelprogram rövid távon kedvező hatást fejthet ki az aggregált keresletre anélkül, hogy ennek teljes költsége megjelenjen az állami költségvetésben, de közép- és hosszú távon a program hozzájárulása a költségvetési politika fenntarthatóságához rendkívül korlátozott. A generált átmeneti többletnövekedéstől várható adóbevételi többlet döntő részét felemészti a késéssel, de végül megtérítendő jegybanki veszteség.

2.2 Árak, bérek, kamatláb, árfolyam

A fogyasztói infláció a 2013-as 1,8 százalékos ütemről 2015-re emelkedik a 3 százalékos célszintre. A januári 10 százalékos és a májusban kihirdetett kisebb rezsiszűkítés jelentősen fékezte az inflációt. A novembertől hatályba lépő újabb 10 százalékos csökkentés további 1 százalékos csökkenést jelent az összesített árindekszen, ez az jelenti, hogy korábbi előrejelzésünkhöz képest 2014-re várt 3,2-es inflációs előrejelzésünket 2,4-re módosítottuk. Ugyanakkor a kapacitás-kihhasználtság rövidtávú emelkedése, és a kibocsátási rész szűkülése deflációs folyamatok végét vetíti előre. Ezzel konzisztensen a kamatláb 2013 végéig csökkenő, minimumát 3 százalékos körül éri el, majd ismét növekedni kezd. A rövid kamatlábak csökkenése nem vonja maga után a hosszabb lejáratokon is a

csökkenést. A reálárfolyam a reálkamatlábbal összhangban alakul, ezért a nominális árfolyam középtávon enyhén leértékelődik.

Középtávon a vállalati profitráták helyreállításának érdekében a bérek a termelékenység növekedésénél lassabban növekednek. Bár a gazdaság egészére számított reálbér a teljes fogyasztói árindexnél gyorsabban növekszik, a hatósági árszabályozás által érintett ágazatokat kivéve a bérek a hozzáadott értéknél lassabban növekednek. A lakossági hitelterhek fokozatos enyhülésének következtében a likviditáskorlátos háztartások a rendelkezésre álló jövedelmüknél gyorsabban növelhetik fogyasztásukat. 2014 után ezért a kamatláb emelkedése szükséges ahhoz, hogy az infláció ne haladja meg a 3 százalékos szintet.

3 A költségvetési folyamatok alakulása

3.1 Külső tételek

Az adóbevételek, és ezen keresztül a költségvetési egyenleg alakulása szempontjából az egyik legfontosabb makrogazdasági tényező az adóalapok (GDP, fogyasztás, bértömeg) nominális szintje. A 2013. évi adóalapok eredeti kormányzati tervektől való elmaradása részben az alacsony 2012. évi bázis, részben a 2013. évi alacsony infláció következménye. Együttesen mintegy 180 milliárd forinttal rontja az egyenleget az áfa és a jövedéki adó, mivel a pénztárgépek és az adóhivatal közti online összeköttetés fehéritő hatásával az intézkedés tényleges bevezetésének folyamatos csúszása miatt már nem számolunk.

Számításaink szerint a pénzügyi tranzakciós illeték esetében az illetéktételek megemlése és az utólagos pótbefizetés (január-áprilisi adó 208%-a) ellenére is jelentős, több mint 50 milliárd forint elmaradás várható az eredeti tervekkel összehasonlítva.

A közműadóból a korábbiaknál valamivel nagyobb bevételt várunk, de ezzel kapcsolatban a legfontosabb információ a szeptemberi második féléves befizetés lesz.

A hitelintézeti járadék időarányostól elmaradó tényadatai éves szinten 20 milliárdos elmaradást vetítenek előre, de ez közvetlenül a költségvetési egyenleg szempontjából inkább jó hír: a hitelintézeti járadék tervtől való elmaradása a lakástámogatási kiadások kétszer nagyobb elmaradásával jár együtt az árfolyamgát kereskedelmi bankok és állam közötti elszámolási módja miatt. Bár a módosított törvények már gyakorlatilag korlátlanul lehetővé teszik a belépést év közben is, nem számolunk azzal, hogy ennek hatására érdemben bővülne az igénybe vevők köre.

A bányajáradékból származó bevétel az év első nyolc hónapjában lényegesen elmaradt a tavalyi szinttől, aminek a legfontosabb oka, hogy a belföldön kitermelt földgáz hatósági ára is csökkent, ami a megfelelő törvényi képleten keresztül magát a bányajáradékot is nagymértékben érinti. Az újabb hatósági gázár-csökkentés hatására a bányajáradék éves szinten várhatóan újabb 40 milliárd forint körüli összeggel csökken.

2014-től a személyi jövedelemadó sor részeként megjelenő kamatadó-bevételben várható érdemi elmozdulás: az erőteljesen csökkenő rövid kamatok miatt az adóbevétel 20 milliárd forinttal csökken.

3.2 A belső tételek egyenlege

A belső tételek egyenlegét a technikai kivetítés elvei szerint a 2013. évi törvényi előirányzatnak megfelelő reálszinten tartjuk, vagyis inflációval indexáljuk, de néhány korrekciós tételt átvezetünk.

1. A lakástámogatásokra fordított kiadások az első 8 hónap tényesadatai és a korábbi éven belüli eloszlási arányok alapján 66 milliárd forinttal alacsonyabbak lehetnek, mint a tervadat. Ezen belül a legnagyobb tétel (mintegy 37 milliárd forint) a devizahitelek árfolyamgátja iránti

korlátozott érdeklődés hatása, mivel a kereskedelmi bankok ezen a költségvetési soron kapják meg az állami támogatást a negyedévet követő hónapban, de a rákövetkező hónapban az államnak visszatérítendő 50 százalékos rész már a hitelintézeti járadék címen folyik be. (A hitelintézeti járadék soron is arányosan kisebb összeg várható.)

2. Az állami kezességből eredő kifizetési kötelezettségek időarányos összege alapján 1 milliárd forint túllépésre számítunk az eredeti tervszámhoz képest.
3. A gyógyszerkassza egyenlege az év első 8 hónapjában 30 milliárddal haladta meg az időarányosan számított értéket, ezért éves szinten 35 milliárdos nettó kiadási többlettel kalkulálunk.
4. Az elektronikus útdíj-rendszer nem az eredetileg tervezett technológiával valósul meg, ezért a bruttó 42, nettó 33 milliárd forintos beruházási kiadásból 2013-ban 23 milliárd forint megtakarításra számítunk.
5. Mobil frekvenciák értékesítéséből 100 milliárd forint egyszeri bevétel várható, de ezzel szemben még kifizetésre vár a 2012. évi sikertelen tender alapján 2012-ben befolyt 33 milliárd forint. A nettó egyenlegjavító hatás tehát 67 milliárd forint. A kormány ezt egy összegben, 2013-ban kívánja bevételként elszámolni.
6. Az EU-források felhasználásával kapcsolatos szabálytalanságok miatt, a magyar kormány és az Európai Bizottság közötti megállapodás alapján 75 milliárd forint büntetéssel számolunk 2013-ban.
7. A 2013. évi CXLIV törvény hatásai
 - a. Az EU-s programok magyar társfinanszírozási része már az eredetileg elfogadott költségvetési törvényben is 20 milliárddal alacsonyabb volt, mint amennyi a projektek tervezett összértéke alapján adódott volna, mivel akkor a kormány azzal számolt, hogy sikerülni fog az Európai Bizottsággal megállapodni az önrész csökkentéséről. Mivel ez nem következett be, ezért a társfinanszírozás összege 20 milliárddal a tervszám fölött várható (feltéve, hogy a projektek a terveknek megfelelő ütemben valósulnak meg). Ezt a tényt rögzíti a szeptemberben elfogadott törvény.
 - b. Különbéféle intézményeknek összesen 36 milliárd forint értékben biztosít fedezetet személyi kiadásokra. Az adókkal és járulékokkal csökkentett nettó egyenleghatás 18 milliárd forint.
 - c. Egyéb, főleg szociális transferek céljára 28 milliárd forint többlet kiadást rendel a törvény.
 - d. az ESA'95 módszertan szerint számított egyenleget a kormány álláspontja szerint nem érinti, de a magyar pénzforgalmi egyenleget rontja és egyúttal finanszírozási többletigényt támaszt az MVM 70 milliárd forintos tőkeemelése az E.ON gáz üzletágának megvásárlásához, valamint az MFB 100 milliárd forint értékű tőkeemelése a központosított takarékszövetkezeti rendszer kialakítása céljából.
8. Bár hivatalos döntés ebben a formában nem született, az átláthatóság és összehasonlíthatóság érdekében azzal számolunk, hogy a kormány/parlament a teljes 400 milliárdos tartalékot törli.
9. A májusban kihirdetett határozat szerint a kormány a központi költségvetésből 93 milliárd forintot zárolt. Átlagos adótartalommal számolva ennek 75 százaléka javítja a költségvetési egyenleget.

2. táblázat: A belső tételek egyenlegére vonatkozó technikai kivetítés levezetése (Mrd forint)

	2013	2014	2015	2016
Törvényi elfogadott belső egyenleg	-6279,5			
Előző évi korrigált egyenleg reálértéken		-6128,9	-6146,6	-6331,6
Figyelembe vett eltérések				
Lakástámogatás	65,8	65,8	65,8	65,8
Garancia-beváltások	-1,0	0,0	0,0	0,0
Gyógyszerkassza többlet	-19,4	-19,8	-20,4	-21,0
Elektronikus útdíj-beruházás	23,1	0,0	0,0	0,0
Mobil-frekvencia értékesítés (nettó)	67,0	0,0	0,0	0,0
EU-támogatások szabálytalan felhasználása miatti büntetés	-75,0	0,0	0,0	0,0
2013. évi CX LIV tv. egyenleghatása	-66,0	-66,0	-66,0	-66,0
EU-önerő	-20,0	-20,0	-20,0	-20,0
Közszféra béremelések (nettó)	-18,0	-18,0	-18,0	-18,0
Egyéb transzferek	-28,0	-28,0	-28,0	-28,0
ESA-semlegesnek feltételezett kiadások				
MMM-feltőkésítés	-70,0	0,0	0,0	0,0
MFB-feltőkésítés	-100,0	0,0	0,0	0,0
Tartalék-zárolás	400,0	400,0	400,0	400,0
Évközi zárolás	69,8	69,8	69,8	69,8
Belső egyenleg technikai kivetítése	-5985,3	-5973,4	-6147,2	-6332,2

3.3 A kamatok és az MNB vesztesége

Bár a rövid lejáratú kamatláb csak 2014 legelején éri el 3 százalék körüli minimum szintjét, ahonnan a későbbiekben már emelkedni fog, az államadósság finanszírozása szempontjából mérvadó hosszabb lejáratokon a hozamok további csökkenésére nem számítunk, amit alátámaszt a hozamgörbe emelkedő jellege is. Középtávon a nettó kamatkidadások a GDP 3,9 százalékán stabilizálódnak.

3. táblázat: A kamatkidadások számításához feltételezett év eleji hozamok

Lejárat	2013	2014	2015	2016
3 hónap	3,2%	4,3%	4,8%	5,1%
1 éves	3,9%	4,1%	4,4%	4,5%
3 éves	4,4%	4,5%	4,6%	4,7%
5 éves	4,6%	4,7%	4,8%	4,8%
10 éves	5,0%	5,1%	5,1%	5,2%

A finanszírozási tervben azzal számolunk, hogy a Magyar Állam még 2013 novemberében 3 milliárd euró értékben devizakötvényt fog kibocsátani 410 bázispont hozamfelár mellett.

A jegybank 2013. évi várható vesztesége, amelyet az államnak 2014-ben meg kell térítenie közel 90 milliárd forint. Ez a becslés lényegesen alacsonyabb, mint amivel februári kivetítésünkben számoltunk. Egyrészt a jegybanki alapkamat meredek csökkenése miatt a jegybanki nettó kamatveszteség érdemben csökkent, másrészt az állami devizaadósság törlesztése kapcsán a jegybank árfolyameredményt realizál. Ennek mértékét 70 milliárd forintra becsüljük, de hangsúlyozzuk, hogy ebben nem számolunk a devizahitelek átalakításához kapcsolódó jegybanki euró-eladással. 2016-ig a jegybanki veszteségtérítés közel 150 milliárd forintra emelkedik elsősorban a Növekedési Hitelprogram következtében.

3.4 A költségvetési egyenleg és az államadósság alakulása

Számításaink szerint – újabb intézkedések hiányában és a – 2013-ban a kormányzati szektor hiánya a GDP 2,7 százaléka, ami 2014-ben 2,9 százalékra nő, majd lassan ismét csökkenni kezd. Az önkormányzatok esetében a konvergencia programban feltételezett 120 milliárd forint helyett csak 90 milliárd forint költségvetési többlettel számolunk a kormányzati beruházások 8 százalék körülire becsült bővülésével összhangban. Mivel a jelenleg hivatalos kormányzati egyenlegcélok 2016-ig gyorsabban csökkennek, mint a technikai kivetítés szerint várható egyenlegek, ezért a kiigazítási igény növekszik. Újabb intézkedések hiányában tehát a költségvetési egyenlegre vonatkozó maastrichti kritérium középtávon teljesül, de az adósságráta még 2014 végén is meghaladja a 80 százalékos szintet. Kivetítésünkben nem számoltunk az alábbi, már bejelentett intézkedésekkel: hús áfájának csökkentése, pedagógusok bérének további emelése, családi adóalap-kedvezmény érvényesítése a munkavállalói járulékokkal szemben, a készpénzfelvétel ingyenessé tétele bizonyos összeghatárig, a közfoglalkoztatottak létszámának növelése 200 ezer fővel, a devizahitelek valamilyen új megsegítési formája. Ezek bevezetésére az alappályán nincs költségvetési fedezet.

MELLÉKLETEK

1. melléklet: a főbb makrogazdasági mutatók alakulása a technikai alappályán

	2011	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
NEMZETI SZÁMLÁK (folyó áron, Mrd forint)						
Nominális GDP	27886	28252	28957	30144	31193	32098
Reál GDP (éves % növekedés)	1,7	-1,7	0,4	1,6	0,6	0,5
Háztartások fogyasztási kiadása	14360	14892	15190	15638	16188	16780
Vásárolt fogyasztás (becslés)	13122	13666	13940	14341	14817	15328
<i>vásárolt fogyasztás (éves % növekedés)</i>	5,2	4,1	2,0	3,0	3,5	3,7
<i>vásárolt fogyasztás volumene (éves % reálnövekedés)</i>	1,3	-1,5	0,2	0,5	0,4	0,4
Kormányzati kollektív fogyasztás	2823,0	2839,2	2873,8	2932,4	2959,0	2986,1
Kormányzati természetbeni transzfer	2974,8	2891,4	2896,8	2958,9	3001,6	3045,6
<i>Összes kormányzati fogyasztás folyó áron</i>	5797,8	5730,6	5770,6	5891,3	5960,6	6031,7
Kormányzati beruházás NSZ szerint	847,6	861,0	946,3	1011,2	1035,4	1050,3
Kormányzati pénzügyi transzferek a lakosságnak	4311,3	4505,1	4697,4	4730,5	4776,9	4864,3
Import	23601,1	24584,9	26427,5	28273,6	30345,3	31663,4
Lakossági beruházás	800,0	761,2	761,7	771,9	784,9	799,7
Lakosság rendelkezésre álló jövedelme	15888,3	15869,3	16085,3	16862,2	17451,0	17972,1
ÁRAK (éves %)						
Infációs ráta (CPI)	3,9	5,7	1,8	2,4	2,9	3,0
GDP deflátor	3,1	3,1	2,1	2,5	2,8	2,4
Fogyasztási kiadás deflátor	4,6	5,2	1,8	2,5	3,1	3,2
Közösségi fogyasztás deflátor	-0,8	0,6	1,5	2,0	0,9	0,9
Kormányzati természetbeni transzferek deflátor	0,0	2,2	1,6	2,1	1,4	1,5
Beruházások deflátor	6,3	1,1	1,8	2,2	2,4	1,4
Export deflátor	3,5	3,1	2,1	1,9	1,8	-0,7
Import deflátor	5,1	4,1	1,7	1,7	1,4	-1,0
MUNKAPIAC (ezer fő)						
Foglalkoztattak száma a nemzetgazdaságban (LFS, éves átlag)	3 811,9	3 877,9	3 900,4	3 912,9	3 919,2	3 922,3
<i>ebből: Versenyszféra (LFS-intézményi állam)</i>	3 077,4	3 126,6	3 132,9	3 145,4	3 151,7	3 154,8
<i>Költségvetési szektor (intézményi, technikai feltevés)</i>	734,6	751,3	767,5	767,5	767,5	767,5
Foglalkoztattak száma a nemzetgazdaságban (éves változás %)	0,8	1,7	0,6	0,3	0,2	0,1
<i>Versenyszféra foglalkoztatottság (éves változás %)</i>	2,3	1,6	0,2	0,4	0,2	0,1
<i>Állami foglalkoztatottság (éves változás %)</i>	-4,9	2,3	2,2	0,0	0,0	0,0
Aktívák létszáma	4 279,8	4 353,4	4 360,8	4 378,3	4 387,0	4 393,1
Munkanélküliek száma a nemzetgazdaságban (éves átlag)	467,9	475,6	460,5	465,4	467,9	470,8
Munkanélküliségi ráta (LFS)	10,9	10,9	10,6	10,6	10,7	10,7
Versenyszféra bruttó nominál átlagbér (éves növekedés, %)	5,4	7,3	3,8	2,9	3,2	3,2
Állami bruttó átlagbér (technikai feltevés)	203 531	200 029	199 322	205 011	211 508	218 235
Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg (folyó áron, millió HUF)	10 011	10 377	10 753	11 097	11 467	11 842
<i>Nemzetgazdasági bruttó bér- és keresettömeg (éves növekedés, %)</i>	2,8	3,7	3,6	3,2	3,3	3,3
"KSH létszám és kereset" bruttó bér (éves növekedés, %)	5,2	2,1	3,0	2,9	3,2	3,2
"KSH létszám és kereset" nettó bér (éves növekedés, %)	6,4	1,2	3,0	2,9	3,2	3,2
Nyugdíj indexálás mértéke (éves növekedés, %)	4,3	5,7	5,2	2,4	2,9	3,0
TECHNIKAI FELTEVÉSEK						
Forint euró árfolyam (éves átlagok)	279,3	289,1	295,7	301,6	307,6	305,7
Hozam, 3 hónapos benchmark	6,1	7,1	4,2	4,5	5,0	5,4
Olajár, HUF/hordó	22556	22924	23473	24103	24669	24592

2. melléklet: a külső tételek alakulása az alappályán

BEVÉTELI OLDAL					
Költségvetési tétel	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
Gazdálkodó szervezetek befizetései					
Társasági adó	342,3	337,2	352,6	364,2	371,7
Hitelintézetek járadék	9,7	13,8	18,8	17,8	16,9
Pénzügyi szervezetek különadója	84,9	131,6	131,9	131,9	131,9
Pénzügyi tranzakciós illeték	0,0	249,4	240,9	246,3	251,3
Biztosítási adó	0,0	29,6	29,6	30,0	30,7
Távközlési adó	12,2	43,8	43,8	43,8	43,8
Egyes ágazatok terhelő különadó	164,7	10,2	0,0	0,0	0,0
Cégaadó	32,3	33,8	33,9	34,0	34,2
Energiaellátók jövedelemadója	5,6	40,1	40,3	41,7	43,0
Egyszerűsített vállalkozói adó	146,5	120,1	124,6	128,9	132,7
Kisvállalati adó		8,2	9,0	9,4	9,6
Kisadózók tételes adója		26,4	29,9	30,9	31,9
Közmű adó		53,1	53,1	53,1	53,1
Energiaadó	16,9	16,6	17,5	18,1	18,6
Környezetterhelési díj	7,3	6,5	6,8	6,8	6,9
Környezetvédelmi termékdíj	51,2	51,4	52,3	52,6	52,9
Bányajáradék	103,6	58,0	16,6	17,0	17,0
Innovációs járulék	58,1	58,8	64,7	67,0	69,0
Egyéb befizetések	18,0	18,4	19,2	19,8	20,4
Egyéb központosított bevételek (csak külső!)	58,1	105,0	111,1	112,0	112,6
Fogyasztáshoz kapcsolt adók					
Általános forgalmi adó	2 747,0	2 725,0	2 776,3	2 862,7	2 946,0
Jövedéki adó	929,4	882,7	937,1	960,3	974,8
Játékadó	52,4	24,6	25,3	26,1	27,0
Játékadó bevétel 5-ös lottóból	11,8	9,9	10,2	10,5	10,9
Regisztrációs adó	13,7	14,9	16,3	17,0	17,5
Gépjárműadó	0,0	43,6	43,7	43,9	44,2
Népegészségügyi termékdíj	20,1	18,9	20,3	20,4	20,5
Baleseti adó	25,2	23,4	24,7	25,5	26,4
Lakosság befizetései					
Személyi jövedelemadó	1 472,0	1 474,5	1 504,2	1 554,4	1 607,4
Adóbefizetések	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Illeték befizetések	109,6	103,8	104,3	102,8	102,1
M.személyek jogviszony megszűnésével kapcs. különadó	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Vám- és cukorágazati hozzájárulás beszedési költség megtérítése	9,2	9,3	9,9	10,6	11,1
Munkát terhelő járulékok					
Munkáltatói és biztosított járulék (NyAlap, EAlap és MPA) és EHO	3 625,3	3 747,7	3 847,6	3 975,6	4 105,7
Rehabilitációs hozzájárulás	62,7	64,6	63,9	64,0	64,0
Szakképzési hozzájárulás	78,7	58,0	59,4	61,3	63,3
TB-alapok egyéb külső járulékbefizetései	39,2	22,2	22,9	23,6	24,4
Bérgarancia támogatások törlesztése	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9
Külső bevételek összesen	10 308,5	10 636,2	10 863,5	11 185,2	11 494,5
KIADÁSI OLDAL					
Költségvetési tétel	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
Nyugellátások					
Családi támogatások					
Családi pótlék	344,9	346,4	344,0	341,9	340,8
Anyasági ellátás	5,6	5,6	5,6	5,6	5,6
Apákat megillető munkaidő kedvezmény megtérítése	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9
TGYÁS	36,9	37,8	38,7	39,7	40,8
GYED	84,5	89,7	90,1	90,6	91,1
GYES	61,5	60,5	60,5	60,2	59,9
GYET	13,0	13,1	13,2	13,2	13,2
Szociális juttatások					
Passzív ellátások	65,0	47,8	53,8	55,9	58,0
Bérgarancia kifizetések	6,6	6,0	6,3	6,5	6,7
Táppénz	56,5	58,6	60,4	62,4	64,5
Vakok és fogyatékosok ellátásai	30,5	30,5	31,3	32,2	33,2
Egyéb külső kiadások					
Hozzájárulás az EU költségvetéséhez	234,9	280,1	289,5	317,3	304,6
MNB veszteségtérítés	0,0	0,0	88,8	97,6	146,3
Külső kiadások összesen	4 222,8	4 457,0	4 572,4	4 636,5	4 741,2
Külső tételek egyenlege	6 085,7	6 179,2	6 291,1	6 548,7	6 753,3

3/a. melléklet: különféle egyenlegmutatók alakulása az alappályán (Mrd forint)

	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
Külső tételek	6086	6179	6291	6549	6753
Belső tételek	-5637	-5985	-5973	-6147	-6332
Elsődleges egyenleg	449	194	318	402	421
Kamat egyenleg	-1056	-1127	-1176	-1206	-1199
A központi alrendszer egyenlege	-607	-933	-858	-804	-778
Önkormányzati alrendszer egyenlege	208	90	0	0	0
ESA-híd a központi kormányzatban	-132	73	-2	-2	-22
Kormányzati szektor egyenlege	-532	-770	-860	-806	-799
Egyenlegcél (hatályos konvergencia program szerint)	-763	-782	-814	-686	-417
Eltérés	-231	-12	46	120	382
Szabad tartalék	0	0	0	0	0
Intézkedési szükséglet a zárolásokon felül		-12	46	120	382
GDP	28252	28957	30144	31193	32098

3/b. melléklet: különféle egyenlegmutatók alakulása az alappályán (GDP-százalék)

	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
Külső tételek	21,5%	21,3%	20,9%	21,0%	21,0%
Belső tételek	-20,0%	-20,7%	-19,8%	-19,7%	-19,7%
Elsődleges egyenleg	1,6%	0,7%	1,1%	1,3%	1,3%
Kamat egyenleg	-3,7%	-3,9%	-3,9%	-3,9%	-3,7%
A központi alrendszer egyenlege	-2,2%	-3,2%	-2,8%	-2,6%	-2,4%
Önkormányzati alrendszer egyenlege	0,7%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%
ESA-híd a központi kormányzatban	-0,5%	0,3%	0,0%	0,0%	-0,1%
Kormányzati szektor egyenlege	-1,9%	-2,7%	-2,9%	-2,6%	-2,5%
Egyenlegcél (hatályos konvergencia program szerint)	-2,7%	-2,7%	-2,7%	-2,2%	-1,3%
Eltérés	-0,8%	0,0%	0,2%	0,4%	1,2%
Szabad tartalék	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Intézkedési szükséglet a tartalékok zárolásán felül	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%	1,2%

4. melléklet: a kormányzati szektor bruttó adósságának alakulása az alappályán

	2012	2013f	2014f	2015f	2016f
Központi kormányzat bruttó adóssága (Mrd forint)	21361	23101	23894	24138	24361
Önkormányzati szektor adóssága (Mrd forint)	1020	339	339	339	339
Kormányzati szektor bruttó adóssága	22381	23440	24234	24478	24700
Nominál GDP	28252	28957	30144	31193	32098
Kormányzati szektor adósságrátája	79,2%	80,9%	80,4%	78,5%	77,0%
Implicit kamatláb	5,62%	5,00%	4,99%	4,97%	4,99%

5. melléklet: a lakosság szabad pénzáramlás alakulása

A lakosság adósságfizetési fegyelme – az ösztönzési rendszeren túl – nagyban függ attól, hogy mekkora jövedelem áll a rendelkezésére az után, hogy kifizette mindazokat az árukat és szolgáltatásokat, amelyeket fontosabbnak ítél annál, mint hogy ne kerüljön fizetési késelembbe a hitelező banknál. Nyilvánvalóan mindenki előbb fogja kifizetni januárban a fűtésszámláját vagy általában a gyereke ebédjét, mint a hiteltörlesztő részletet, de ha az alapvető fogyasztási szint biztosított, akkor valószínűleg kevesen mennek el a törlesztő részletből síelni.

A lakossági szabad pénzeszközöket a technikai kivetítésben szereplő makrogazdasági pályával összhangban jeleztük előre. Az előrejelzés alapja a háztartások rendelkezésre álló jövedelme, amely a bérjövedelmeken túl a tulajdonosi és vegyes jövedelmeket, valamint a kapott (nyugdíj, családtámogatás, táppénz, munkanélküli segély, stb.) és fizetett (adók, járulékok, stb.) folyó transzfereket is tartalmazza.

A rendelkezésre álló jövedelemből két lépésben vontuk le a fogyasztást: elsőként azonosítottuk az „alapvető fogyasztási” kiadásokat, amelyek elsődleges fontosságúak a háztartások számára. Ezek azok az áruk és szolgáltatások, amelyek súlya a fogyasztáson belül recesszió idején növekszik, konjunktúra idején viszont csökken. A másik fogyasztási kategóriát a „luxusjavak” kategóriája jelentette, amely kiadások esetében a háztartások nagyobb döntési szabadsággal rendelkeznek. Ezek súlya a fogyasztásban konjunktúra idején növekszik, recesszió esetén viszont csökken. A két fogyasztási tétel között helyezkedik el a hiteltörlesztésekre fordított összeg, ez feltételezésünk szerint megelőzi a luxusjavak fogyasztását, de nem előbbre való az alapvető fogyasztási kiadásoknál. A fogyasztás és a bruttó beruházás figyelembe vételével a háztartások finanszírozási igényéhez jutottunk, amely megmutatja, hogy az adott fogyasztási és beruházási szint eléréséhez milyen mértékű új hitel folyósítására lenne szükség a bankrendszer részéről. Az új hitelek folyósításáról feltételezzük, hogy 2013 és 2016 között fokozatosan éri el az éves törlesztések szintjét, vagyis a lakossági hitelállomány nominális csökkenése fokozatosan áll meg. Az új hitelfolyósítások függvényében kiszámítható a lakosság szabad pénzeszközeinek várható alakulása. Ez az a „friss pénz” (betétek, nem részvény értékpapírok, befektetési jegyek), amiért mindenképpen versenybe szállhatnak például a pénzügyi szolgáltatók.

	2010	2011	2012	2013 (F)	2014 (F)	2015 (F)	2016 (F)
(1) Bér, kereset	9891,9	10190,9	10376,6	10753,1	11096,5	11467,0	11841,6
(2) A munkaadók társadalombiztosítási hozzájárulása	2311,3	2429,5	2378,0	2362,2	2437,7	2519,1	2601,3
(3) = (1) + (2) Munkavállalói jövedelem	12203,2	12620,4	12754,6	13115,3	13534,2	13986,1	14442,9
(4) Háztartások egyéb jövedelmei	4197,0	4473,9	4402,3	4009,2	4239,9	4538,2	4703,5
(5) = (3) + (4) Az elsődleges jövedelmek egyenlege	16400,2	17094,3	17156,9	17124,4	17774,1	18524,4	19146,4
(6) Kapott folyó transzferek	4803,5	4867,6	5090,4	5299,1	5342,5	5401,8	5505,0
(7) Fizetett folyó transzferek	6326,4	6073,6	6378,0	6338,6	6534,9	6761,9	6983,6
(8) = (5) + (6) - (7) Rendelkezésre álló jövedelem	14877,3	15888,3	15869,3	16084,9	16581,7	17164,3	17667,8
(9) Magánnyugdíjpénztári reálioam és tőketranszferek miatti korrekció	497,7	148,8	-53,6	10,0	10,0	10,0	10,0
(10) = (8) + (9) Reálhozammal és tőketranszferrel korrigált pénzügyi jövedelem	15375,0	16037,1	15815,7	16094,9	16591,7	17174,3	17677,8
(11) Alapvető fogyasztás	7601,2	7979,8	8367,3	8577,1	8865,7	9215,9	9592,0
(12) = (10) - (11) Fedezet	7773,7	8057,2	7448,4	7517,8	7726,0	7958,3	8085,8
(13) Hiteltörlesztés	1065,0	1254,9	1022,6	1061,0	1200,8	1365,2	1546,8
(13) = (8) - (9) - (10) Diszkreionális jövedelem	6708,7	6802,4	6425,8	6456,8	6525,1	6593,1	6539,0
(14) "Luxus" fogyasztás és beruházás	7101,8	7190,6	7286,1	7374,3	7544,5	7757,2	7988,1
(15) = (14) - (13) Hiteligény	393,1	388,3	860,3	917,5	1019,4	1164,1	1449,1
(16) Új hitel folyósítás	1087,2	981,4	765,6	859,8	1150,1	1492,4	1837,9
(17) = (16) - (15) Megtakarítások változása / Lakossági szabad pénzeszköz	694,1	593,2	-94,7	-57,7	130,7	328,4	388,8